

LES
ARTS
ÉS ÒPERA

TEMPORADA 25/26

EUGENIO ONEGUIN

Piotr Ilich Chaikovski

PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

GENERALITAT
VALENCIANA

LES ARTS
VALÈNCIA

Sala Principal

20, 23, 29	de gener enero de 2026	19.30 h
25	de gener enero de 2026	18.00 h
1	de febrer febrero de 2026	18.00 h

ADMINISTRACIÓ FUNDADORA

ADMINISTRACIÓ COL·LABORADORA

EUGENIO ONEGUIN

Piotr Ilich Chaikovski

1840-1893

PRODUCCIÓ | PRODUCCIÓN

**La Monnaie/De Munt de Bruselas
Royal Danish Opera de Copenhagen**

Escenes líriques en tres actes

Llibret de Konstantin Shilovski
i Piotr Iltx Txaikovski, basat
en la novel·la homònima
d'Aleksandr Puixkin

Estrena: 29 de març de 1879, Teatre
Maly, Moscou

Escenas líricas en tres actos

Libreto de Konstantin Shilovski
y Piotr Ilich Chaikovski, basado
en la novela homónima de
Alexánder Pushkin

Estreno: 29 de marzo de 1879,
Teatro Maly, Moscú

DURACIÓ | DURACIÓN: **3 H 15 MIN**

ACTE I | ACTO I: **1 H 15 MIN**
DESCANS | DESCANSO: **25 MIN**
ACTE II | ACTO II: **40 MIN**
DESCANS | DESCANSO: **20 MIN**
ACTE III | ACTO III: **35 MIN**

FOTOS: © Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

DIRECCIÓ MUSICAL | DIRECCIÓN MUSICAL

Timur Zangiev

DIRECCIÓ D'ESCENA I VESTUARI
DIRECCIÓN DE ESCENA Y VESTUARIO

Laurent Pelly

ESCENOGRAFIA | ESCENOGRAFÍA

Massimo Troncanetti

COL-LABORADOR DE VESTUARI
COLABORADOR DE VESTUARIO

Jean-Jacques Delmotte

IL-LUMINACIÓ | ILUMINACIÓN

Marco Giusti

COREOGRAFIA | COREOGRAFÍA

Lionel Hoche

LÁRINA

Alison Kettlewell

TATIANA

Corinne Winters

OLGA

Ksenia Dudnikova

FILÍPPIEVNA

**Margarita
Nekrasova**

EUGENIO ONEGUIN

Mattia Olivieri*

LENSKI

Iván Ayón-Rivas
(20 gen · ene)

Dmitry Korchak
(23, 25, 29 gen · ene; 1 feb)

PRÍNCEP | PRÍNCIPE GREMIN

Giorgi Manoshvili

UN CAPITÀ | UN CAPITÁN

Xavier Galán*

ZARETSKI

**Agshin
Khudaverdiyev****

TRIQUET

Mark Milhofer

CAPATÀS | CAPATAZ

Filipp Modestov**

Cor de la Generalitat Valenciana

Jordi Blanch Tordera, DIRECTOR

Orquestra de la Comunitat Valenciana

BALLARINS | BAILARINES

Ana Bacete

Milena Barquilla

José Dopateo (Guillot)

Álvaro López

Miguel Mata

Aycha Naffaa

Alberto Sancho

Yelin Zhang

ASSISTENT | ASISTENTE DEL
DIRECTOR MUSICAL

Dana Murieva

ASSISTENTS DE DIRECCIÓ
D'ESCENA | ASISTENTES DE
DIRECCIÓN DE ESCENA

**Laurie Feldman
Fátima Sanlés**

ASSISTENT D'IL-LUMINACIÓ
ASISTENTE DE ILUMINACIÓN

Nadia García

MESTRES REPETIDORS
MAESTROS REPETIDORES

**Stanislav Angelov
Polina Bogdanova**

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC
ASESORAMIENTO LINGÜÍSTICO

Inna Petcheniouk

SUBTITULACIÓ | SUBTITULACIÓN

Anselmo Alonso

*Alumni Centre de Perfeccionament

**Centre de Perfeccionament

*Cor de la Generalitat Valenciana

LES ARTS ÉS MEMBRE DE:

OPERA VISION

AEOS

Sinopsi argumental

ACTE I

Rússia, cap al 1820. Les germanes Olga i Tatiana viuen al camp amb sa mare, la viuda Làrina. Olga és una jove despreocupada, mentres que Tatiana és molt sentimental. Olga rep la visita del seu promés Lenski, qui ve acompanyat d'un amic i antic veí, Oneguin. Tatiana s'enamora instantàniament d'Oneguin. Convençuda d'haver trobat l'home ideal, la jove passa la nit en vetlla per a escriure-li una carta on li confessa el seu amor. No obstant, les seues il·lusions es veuen truncades quan Oneguin la troba al jardí l'endemà al matí i la rebutja fredament, amb la qual cosa manifesta que ell no està fet per al matrimoni.

ACTE II

Festa a casa de Làrina en honor de la seua filla Tatiana. Oneguin balla amb Tatiana i Lenski amb Olga. Les dos parelles es convertixen en el centre d'atenció dels invitats, que no paren de murmurar. Oneguin comença a sentir-se incòmode. Lenski l'ha arrossegat a una festa que no és del seu grat. Per a escarmentar el seu amic, trau Olga a ballar. Lenski s'enfuria i ells dos comencen a discutir. Oneguin tracta en va de justificar que no és més que una broma. Lenski considera que el seu amic ha anat massa lluny i el repta a duel. A l'alba es troben als voltants d'un molí. Lenski resulta mortalment ferit.

ACTE III

Un saló espaiós d'una rica mansió a Sant Petersburg. Els invitats ballen una polonesa. Entre ells es troba Oneguin, que se sorprén en veure que l'amfitrió, el príncep Gremin, és casat amb Tatiana. La princesa, en veure'l, reviu els records de la seua joventut. Oneguin aconsegueix parlar a soles amb ella i li declara el seu amor incondicional. Tatiana, que és una dona de principis, li recorda les paraules de rebuig que ell va pronunciar anys arrere, i es mostra inflexible a abandonar el seu marit, encara que s'ha adonat que estima Oneguin més que mai. Este, desesperat, li suplica novament que torne amb ell. Tatiana, amb fermesa, li diu adéu per sempre i se'n va.

Sinopsis argumental

ACTO I

Rusia, hacia 1820. Las hermanas Olga y Tatiana residen en el campo junto a su madre, la viuda Lárina. Olga es una joven despreocupada, mientras que Tatiana es muy sentimental. Olga recibe la visita de su prometido Lenski, quien viene acompañado por un amigo y antiguo vecino, Oneguin. Tatiana se enamora instantáneamente de Oneguin. Convencida de haber hallado a su hombre ideal, la muchacha pasa la noche en vela escribiéndole una carta confesándole su amor. Sin embargo, sus ilusiones se ven truncadas cuando Oneguin la encuentra en el jardín la mañana siguiente y la rechaza con frialdad, manifestando que él no está hecho para el matrimonio.

ACTO II

Fiesta en casa de Lárina en honor de su hija Tatiana. Oneguin baila con Tatiana y Lenski con Olga. Las dos parejas se convierten en el centro de atención de los invitados, que no paran de murmurar. Oneguin comienza a sentirse incómodo. Lenski lo ha arrastrado a una fiesta que no es de su agrado. Para dar un escarmiento a su amigo, saca a bailar a Olga. Lenski se enfurece y ambos comienzan a discutir. Oneguin trata en vano de justificar que no es más que una broma. Lenski considera que su amigo ha ido demasiado lejos y le reta a duelo. Al amanecer se encuentran en las inmediaciones de un molino. Lenski resulta mortalmente herido.

ACTO III

Espacioso salón de una rica mansión en San Petersburgo. Los invitados bailan una polonesa. Entre ellos se encuentra Oneguin, quien se sorprende al ver que el anfitrión, el Príncipe Gremin, está casado con Tatiana. La princesa, al verlo, revive los recuerdos de su juventud. Oneguin consigue hablar a solas con ella y le declara su amor incondicional. Tatiana, que es una mujer de principios, le recuerda las palabras de rechazo que él pronunció años atrás, y se muestra inflexible a abandonar a su marido, aunque se ha dado cuenta de que ama a Oneguin más que nunca. Éste, desesperado, le suplica de nuevo que vuelva con él. Tatiana, con firmeza, se despide para siempre y se marcha.

La tènue i ferma resistència de Tatiana

Rosa Solà

Rússia, dècada de 1820

L'ÒPERA I EL RUS

Puixkin va concebre *Eugeni Oneguï* com una novel·la per entregues i en vers, la llarga gestació de la qual (des del 1823 al 1831) no va espantar els seus lectors. Va significar, per contra, un gran recolzament per a la literatura escrita en rus, idioma que s'utilitzava en l'àmbit col·loquial i familiar, però molt poc com a llengua de cultura. Este espai es reservava, encara, al francès. Noblesa i classes socials acomodades també parlaven francès entre elles, i el rus quedava per al tracte amb els llauradors i els criats.

Tanmateix, esta consideració subalterna de la pròpia llengua va anar en decadència. I va sorgir una reacció en sentit contrari, deguda, en bona part, a les obres en rus de Puixkin, amb *Eugeni Oneguï* entre les més populars. Va contribuir a l'èxit, sens dubte, l'acurada i irònica senzillesa amb què estava escrita. També es va requerir una considerable ampliació del vocabulari rus, extreta per l'escriptor moscovita d'antics textos eclesiàstics i del lèxic conservat en llegendes i cançons populars. De Puixkin s'ha arribat a dir que "no només va crear la literatura russa: també la seua llengua literària". Puixkin va continuar a *Oneguï* una trajectòria innovadora i rebel que portava temps practicant, i que, malgrat la seua ascendència nobiliària, li va costar càstigs i fins i tot desterraments¹. Corrobora el seu valor el respecte explícit d'escriptors com Dostoievski i Tolstoi. Les obres de Puixkin, en fi, també varen alimentar el nacionalisme sorgit en alguns cercles culturals, inclosa la música. La de Mikhaïl Glinka (1804-1857), per exemple, o la de l'anomenat "Grup dels Cinc" (Cui, Balàkirev, Mussorgski, Borodín i Rimski-Kórsakov, anys 50 i principis dels 60 del segle XIX): tots ells tractaven d'ubicar la música eslava i popular en una consideració més elevada.

L'òpera va començar a programar-se a Rússia en la dècada dels 30 del segle XVIII, principalment a Moscou i a Sant Petersburg. A l'inici, va estar impulsada per les gires de companyies italianes, com la del napolità Francesco Domenico Araia, o la de Luigi Madonis i Domenico Dall'Oglio. En algun cas s'afegia al llibret italià,

¹ Chisinau, al Caucas; trasllat forçós a Odessa el 1823; reclusió a la propietat materna de Mijailovskoe (1824 a 1826), i un retir forçós a Boldino (1830), este no per qüestions polítiques, sinó a causa d'una epidèmia de còlera.

per a facilitar la comprensió, un suplement amb la traducció al rus. Per als cors, es recorria a agrupacions de cantants nadius, ja foren les de la cort o les que atenien la litúrgia a les esglésies. L'ombrívola dolçor de la llengua russa afegia el seu encant particular. I els números corals varen acabar sent quasi indispensables en les representacions operístiques.

Però no tot era òpera ni rus. *Eugeni Oneguï*, per exemple, té una escena dedicada al sant de Tatiana (o Tània), filla gran dels Làrina, una família de la xicoteta noblesa rural. En la seua onomàstica, es dedicaven a la interessada uns *couplets* (versos apariats). Cal destacar que eixos *couplets* s'encarreguen al preceptor de Tatiana i Olga (la filla menuda), *Monsieur Triquet*. És ell qui els redacta i els canta... en francès. Perquè, malgrat els avanços, el rus no semblava apropiat per a felicitar una jove de determinat nivell social.

És l'altra cara de la moneda.

ALLÒ ESPECTACULAR I ALLÒ ÍNTIM

Txaikovski prompte es va entusiasmar amb la idea (que li va suggerir la seua amiga, la cantant Elizaveta Lavroskaia), de convertir en òpera *Eugeni Oneguï*, la novel·la de Puixkin. Va quedar seduit per l'estil i pels personatges. I es va submergir llavors en l'escriptura del llibret, l'elaboració d'escenes i la composició de la música. Va rebre

l'ajuda del seu amic, Konstantin Shilovski ². El compositor va indicar clarament que no volia una història de personatges heroics batallant entre ells, que no desitjava grans muntatges escènics, ni un cant efectista. La seua intenció era la de centrar-se en un "tema íntim però intens, basat en conflictes viscuts per mi o pels meus". Resumint: no buscava una *grand opéra*³, sinó una història propera. I els membres de la família Làrina, juntament amb amics i veïns, s'adaptaven a estos objectius. El públic va descobrir així una òpera diferent, de narrativa més continguda, personatges pròxims i pressupostos més menuts. Tant va buscar Txaikovski la naturalitat, que no va encarregar l'estrena a professionals, sinó a estudiants del Conservatori de Moscou, que la varen representar al Teatre Maly el 29 de març de 1879. El gener de 1881 es va fer al Teatre Bolxoi. El 1888 es va vore a Praga, cantada en txec. Va ser Mahler qui la va estrenar a Hamburg (1892). El mateix any va arribar a Anglaterra, cantada en anglès. El Carnegie Hall la va programar, també en anglès i en versió de concert, el 1908, mentre que al Met (1890) s'havia cantat en italià.

Actualment, es preferix fer-la en rus, l'idioma original en què va ser escrita la novel·la de Puixkin i el llibret -basat en ella- de Txaikovski.

² Shilovski va escriure els textos de l'ària de Gremin, els de Triquet i la declaració de Lenski a Olga. La resta del llibret es pren de la novel·la de Puixkin, adaptada per Txaikovski.

³ *Grand opéra*: gènere cultivat a França durant el XIX, amb abundància de personatges, escenografies costoses, rics vestuaris, sense diàlegs parlats, estructura de 5 actes i, almenys, un ballet. Va tindre com a gran exponent Meyerbeer.

ELS PERSONATGES I LES VEUS

Txaikovski va canviar a *Oneguín* l'estructura operística habitual. Es va dividir el relat en escenes quasi autònomes, cosa que esquivava els requeriments teatrals d'una narració continuada. Cada escena es va dissenyar per a preservar el seu caràcter particular. Este sistema pot produir salts en la narrativa. Ací, però, no obstaculitzen la comprensió, sinó que estimulen la imaginació de l'espectador. Corrobora este enfocament el subtítol que va donar a esta òpera el compositor: "Escenes líriques en tres actes". En elles, malgrat els salts i les el·lipsis, la història mai es torna incomprendible o capritxosa.

Però tornem ara a casa dels Làrina i dels qui l'habiten: la viuda, les seues dos filles, la vella aia⁴, amics, nòvios i servents.

La filla major, Tatiana, és fantasiosa, imaginativa i molt aficionada a la lectura. Olga, la més jove, alegre i esbojarrada, està promesa amb Lenski, un xic de 18 anys. Este, al seu torn, fa amistat amb Eugeni Oneguín, jove dandi de Sant Petersburg, que ha heretat una casa pròxima al camp.

EUGENI

Oneguín, el personatge principal, ix prou mal parat en el text de Puixkin, sobretot al principi. Al dandi, a més, tot li resulta avorrit, des de la vida al camp fins al tràfec d'una gran ciutat. En l'àmbit vocal, per al personatge cal un baríton ferm, amb registres igualats, que no busque extremar la potència, sinó afirmar-se en un centre segur i ben timbrat. Puixkin i Txaikovski el descriuen com bastant insensible. No es pot esperar en el seu cant, doncs, grans expansions emocionals, perquè Eugeni rara vegada les té. Tot i que alguna n'hi ha, especialment al final.

Però abans d'això, deixem que siga el mateix Puixkin qui parle sobre Eugeni. (succintament, perquè és impossible reproduir en estes notes totes les seues burles).

(...) *Oneguín era, segons l'opinió de molts -jutges segurs i severs-, un jove erudit, però pedant. Posseïa l'afortunat talent de saber parlar superficialment de tots els temes, amb l'aire docte del coneixedor, de guardar silenci en una conversa seriosa, i de despertar el somriure de les dones amb el foc d'inesperats epígrames (...)*

⁴ L'aia (nyanya, няня en rus) és un personatge freqüent i entranyable en la literatura russa. Pertany a la servitud, però se li atorga més respecte que als altres criats, s'ocupa dels infants i adolescents, i de vegades té amb ells un tracte més íntim que amb els seus pares.

(...) No tenia prou interès per a regirar en la pols cronològica la història de la terra; però se sabia de memòria totes les anècdotes, des dels temps de Ròmul fins als nostres dies (...)

(...) Hui en dia el llatí no està de moda; però, en veritat, ell en sabia prou d'este idioma per a poder desxifrar els epígrafs, parlar de Juvenal, posar un "vale" al final d'una carta, i recitar sense dificultat dos o tres versos de L'Eneida (...) (...) Que bé que coneixia les dones! Molt prompte va saber fingir, ocultar l'esperança i la gelosia, desenganyar, persuadir, mostrar-se ombrívol (...) Amb quina llangor callava! Quina fogosa eloqüència! A les cartes d'amor, quines negligències delicioses! (...)

(...) Tots hem estudiat poc i de qualsevol manera; així que, gràcies a Déu, al nostre país no és difícil sobresortir en educació (...)

TATIANA I OLGA

Pel que fa a Tatiana, la famosa escena de la carta permet captar el seu caràcter apassionat, junt amb una personalitat encara inestable. Creu haver trobat en Eugeni l'home ideal, tot i que l'acaba de conèixer. I s'atreveix a dir-li-ho, en una carta que escriu eixa mateixa nit. Txaiovski dissenya per a Tatiana un acompanyament orquestral emocionalment ric i eficaç, que expressa el sentir d'una xica molt jove, gairebé una adolescent, amb els seus temors, inquietuds i inseguretat. Tània estima Eugeni i desitja dir-li-ho. Estes iniciatives, que venen d'una dona, no estaven ben vistes. Però això no és prou per a frenar-la. I entrega la carta. L'endemà tot queda clar. Perquè Oneguín ja l'ha rebutjat.

Tatiana requereix una veu amb abundants recursos. Per a modular, tant la inseguretat com la resistència d'una jove agitada pels nervis i enardida pel seu primer amor. Sol encarregar-se este paper a sopranos líriques, dotades de bellesa vocal i soltesa en els matisos agògics i dinàmics. No sembla necessari un volum espectacular, encara que una soprano *spinto* o *lirico-spinto* s'ho puga permetre. Convé al seu cant un cert grau de discreció, que només disminueix al final. Perquè discret és el caràcter de Tatiana. I en el cant lluirà la tècnica per dibuixar-ho bé: mitges veus, silencis tensos, reguladors impecables, frases entretallades quan són necessàries, fluïdesa en el pas... en fi, un bon pertret de saviesa canora.

Olga, la nòvia de Lenski, només vol cantar, ballar i divertir-se. Convindria una mezzosoprano de timbre fosc, per tal que la seua veu contraste amb la de Tatiana, sobretot en els duos i números de conjunt, ampliant amb això el colorit general.

LENSKI

Lenski és poeta. I Olga la seua obsessió. Són ells els qui, per decisions immadures, desencadenen un drama lamentable. Lenski exigeix un duel a mort amb Oneguï. Perquè este ha ballat diverses vegades amb Olga... Poc abans, Olga no renuncia al ball amb Oneguï... perquè està farta de la gelosia de Lenski...: històries ximples d'adolescents, en fi. Però en esta ocasió acaben amb la mort d'un jove a mans d'Eugeni, que no ha sabut rebutjar el repte al duel... per por a semblar un covard. Malgrat que és cert que l'accepta de mala gana, i no només per la por a morir. També per l'absurd de matar.

La joventut de la parella, la presència inesperada de la mort en una festa familiar, el paisatge gelat que envolta els contendents, i el poc de sentit d'una tragèdia que ningú presagiava, embolcallen l'escena del duel en una atmosfera freda i dolorosa. Acompanyada, a més, per la serena bellesa de l'ària de Lenski: "On, on heu anat, daurats dies de la meua primavera?"

La veu usual per al paper de Lenski és la d'un tenor *lirico-spinto*, amb més projecció que la del líric pur. Agradaria que fora clara i lluminosa, de *fiato* ferm, i que lluiria un fraseig acurat. En l'àmbit expressiu ha de compaginar el record enyorat d'una joventut feliç –que ha acabat de colp– amb l'amenaça de la mort, molt present en un duel a punt de començar. Se li exigeix molt, sí... però la partitura és tan suggeridora que acostuma esperonar els cantants. Lenski desgrana la pàgina mentres espera Oneguï. Canta sol, plantat sobre la neu, una ària d'inspirada gràcia melòdica. I que revela la seua inquietud quan es pregunta, repetidament, "on és la meua daurada joventut" (Lenski té 18 anys).

En arribar Eugeni, el ritual comença: els padrins repartixen les pistoles, Oneguï dispara [la música és estremidora]. Lenski cau sobre la neu.

I mor allà.

Quan arriba la notícia a casa dels Làrina, ningú entén res.

TXAIKOVSKI I EL DESTÍ

Tatiana i Eugeni passen temps sense vore's, fins que es troben –casualment– a Sant Petersburg. Tatiana ara viu allà. Casada, des de fa dos anys, amb el príncep Gremin, prou més major que ella. De nou intervé el destí? Han obligat Tània a casar-se, tal com va succeir amb sa mare i la vella aia?... No hi ha cap referència en el text, ni tan sols si això va disgustar la jove. Només endevinem el *fatum* mostrant el seu rigor.

El cert és que Tatiana està casada i s'ha convertit en una gran dama. No obstant això, guarda dins seu l'empremta del primer amor. Perquè el seu caràcter resistent, malgrat ser tènue i delicat, protegeix amb fermesa les seues emocions.

Però tampoc ha perillat la fidelitat a Gremin, el seu espòs. Este li explica a Eugeni, amb vigor, tendresa i elegància, la felicitat que li ha proporcionat el seu enllaç amb una jove, amb la jove Tatiana. Ho fa en una ària per a baix que exigeix una zona greu consistent, de projecció correcta i fraseig càlid. Tatiana, per la seua banda, vol ser fidel a Gremin i ho aconsegueix. Encara que Oneguï, en un trajecte vital cada vegada més fragmentat, està ja cansat de la seua soledat, i li llança temptadores propostes. La resistència de Tatiana torna a ser ferma. Eugeni i ella compartixen, per primera vegada, amor i desig. El cant dels dos es fa més apassionat i expressiu. Tanmateix, malgrat confessar que el vol... Tània diu que no se n'anirà amb ell. I marxa per sempre.

El tema en sol menor que inicia el preludi, i que retorna diverses vegades, corrobora el tènue –però ferm– caràcter de Tatiana? O també, per influx de Txaiovski, al·ludix a un destí inexorable? Es projecten velles ombres del *fatum* romà sobre uns personatges del XIX? O, potser, les experiències personals del compositor han convertit el destí en una obsessió?

Tània, més madura ja, hauria pogut ser la figura on Eugeni Oneguï podria mirar-se i reconvertir-se, eliminant l'etern avoriment que, des de sempre, el disgustava.

Però no va succeir així.

(text traduït del castellà per Les Arts)

La tenue y firme resistencia de Tatiana

Rosa Solà

Rusia, década de 1820

LA ÓPERA Y EL RUSO

Pushkin concibió *Eugenio Oneguín* como una novela por entregas y en verso, cuya larga gestación (desde 1823 a 1831) no ahuyentó a sus lectores. Significó, por el contrario, un gran espaldarazo para la literatura escrita en ruso, idioma que se utilizaba en el ámbito coloquial y familiar, pero muy poco como lengua de cultura. Este espacio se reservaba, todavía, al francés. Nobleza y clases sociales acomodadas también hablaban francés entre sí, quedando el ruso para el trato con campesinos y criados.

Esta consideración subalterna de la propia lengua, sin embargo, fue decayendo. Y surgió una reacción en sentido contrario, debida, en buena parte, a las obras en ruso de Pushkin, con *Eugenio Oneguín* entre las más populares. Contribuyó al éxito, sin duda, la cuidadosa e irónica sencillez con que fue escrita. También se requirió una considerable ampliación del vocabulario ruso, extraída por el escritor moscovita de antiguos textos eclesiásticos y del léxico conservado en leyendas y canciones populares. De Pushkin se ha llegado a decir que "no solamente creó la literatura rusa: también su lengua literaria". Pushkin continuó en *Oneguín* una trayectoria innovadora y rebelde que llevaba tiempo practicando, y que, pese a su ascendencia nobiliaria, le costó castigos y hasta destierros¹. Corrobora su valía el respeto explícito de escritores como Dostoievski y Tolstói. Las obras de Pushkin, en fin, también alimentaron el nacionalismo surgido en algunos círculos culturales, incluida la música. La de Mihail Glinka (1804-1857), por ejemplo, o la del llamado "Grupo de los Cinco" (Cui, Balakirev, Mussorgski, Borodin y Rimski-Korsakov, años 50 y principios de los 60 del siglo XIX): todos ellos trataban de ubicar la música eslava y popular en una consideración más elevada.

¹ Kishinev, en el Cáucaso; traslado forzoso a Odessa en 1823; reclusión en la propiedad materna de Mijailovskoe (1824 a 1826), y un retiro forzoso en Bóldino (1830), éste no por cuestiones políticas, sino debido a una epidemia de cólera.

La ópera empezó a programarse en Rusia en la década de los 30 del siglo XVIII, principalmente en Moscú y San Petersburgo. Al principio estuvo impulsada por las giras de compañías italianas, como la del napolitano Francesco Domenico Araia, o la de Luigi Madonis y Domenico Dall'Oglio. En algún caso se añadía al libreto italiano, para facilitar la comprensión, un suplemento con la traducción al ruso. Para los coros, se recurría a agrupaciones de cantantes nativos, fueran las de la corte o las que atendían la liturgia en las iglesias. La sombría dulzura de la lengua rusa añadió su encanto particular. Y los números corales terminaron siendo casi indispensables en las representaciones operísticas.

Pero no todo era ópera ni ruso. *Eugenio Oneguín*, por ejemplo, tiene una escena dedicada al santo de Tatiana (o Tania), hija mayor de los Lárina, una familia de la pequeña nobleza rural. En su onomástica, se dedicaban a la interesada unos *couplets* (versos pareados). Nótese que tales *couplets* se encargan al preceptor de Tatiana y Olga (la hija pequeña), *Monsieur Triquet*. Es éste quien los redacta y los canta... en francés. Porque, a pesar de los avances, el ruso no debía parecer apropiado para felicitar a una joven de cierto nivel social.

Es la otra cara de la moneda.

LO ESPECTACULAR Y LO ÍNTIMO

Chaikovsky se entusiasmó pronto con la idea (que le sugirió su amiga, la cantante Elizaveta Lavroskaia), de convertir en ópera *Eugenio Oneguín*, la novela de Pushkin. Quedó seducido por el estilo y los personajes. Y se enfrascó entonces en la escritura del libreto, elaboración de escenas y composición de la música. Estuvo ayudado

por su amigo, Konstantin Shilovski². El compositor indicó claramente que no quería una historia de personajes heroicos batallando entre sí, que no deseaba grandes montajes escénicos, ni un canto efectista. Su intención era la de centrarse en un “tema íntimo pero intenso, basado en conflictos vividos por mí o mis allegados”. Resumiendo: no buscaba una *grand opéra*³, sino una historia cercana. Y los miembros de la familia Lárina, junto a amigos y vecinos, se adaptaban a esos objetivos. El público descubrió así una ópera diferente, de narrativa más contenida, personajes próximos y presupuestos más pequeños. Tanto buscó Chaikovsky la naturalidad, que no encargó el estreno a profesionales, sino a estudiantes del Conservatorio de Moscú, que la representaron en el Teatro Maly el 29 de marzo de 1879. En enero de 1881 se hizo en el Teatro Bolshoi. En 1888 se vio en Praga, cantada en checo. Fue Mahler quien la estrenó en Hamburgo (1892). En el mismo año llegó a Inglaterra, cantada en inglés. El Carnegie Hall la puso, también en inglés y versión de concierto, en 1908, mientras que en el Met (1890) se había cantado en italiano.

Hoy en día se favorece hacerla en ruso, el idioma original en que fue escrita la novela de Pushkin y el libreto -basado en ella- de Chaikovsky.

LOS PERSONAJES Y LAS VOCES

Chaikovsky cambió en *Onegin* la estructura operística habitual. Se dividió el relato en escenas casi autónomas, esquivando así los requerimientos teatrales de una narración continuada. Cada escena se diseñó preservando su particular carácter. Este sistema puede producir saltos en la narrativa. Aquí, sin embargo, no obstaculizan la comprensión, sino que estimulan la imaginación del espectador. Corroboro este enfoque el subtítulo que dio a esta ópera el compositor: “Escenas Líricas en tres actos”. En ellas, a pesar de saltos y elipsis, la historia nunca se torna incomprensible o caprichosa.

Pero volvamos ahora a casa de los Lárina y de quienes la habitan: la viuda, sus dos hijas, la vieja niñera⁴, amigos, novios y sirvientes.

La hija mayor, Tatiana, es fantasiosa, imaginativa y muy aficionada a la lectura. Olga, la más joven, alegre y alocada, está prometida con Lenski, un muchacho de

2 Shilovski escribió los textos del aria de Gremin, los de Triquet y la declaración de Lenski a Olga. El resto del libreto se toma de la novela de Pushkin, adaptada por Chaikovsky.

3 *Grand opéra*: género cultivado en Francia durante el XIX, con abundancia de personajes, escenografías costosas, ricos vestuarios, sin diálogos hablados, estructura de 5 actos y, al menos, un ballet. Tuvo como gran exponente a Meyerbeer.

4 La niñera (няня, няня en ruso) es un personaje frecuente y entrañable en la literatura rusa. Pertenecía a la servidumbre, pero se le otorga más respeto que a los otros criados, se ocupa de los niños y adolescentes, y a veces tiene con ellos un trato más íntimo que con sus propios padres.

18 años. Éste, a su vez, entabla amistad con Eugenio Onegin, joven dandi de San Petersburgo, que ha heredado una casa cercana en el campo.

EUGENIO

Onegin, el personaje principal, sale bastante mal parado en el texto de Pushkin, sobre todo al principio. Al dandi, además, todo le aburre, desde la vida en el campo hasta el ajetreo de una gran ciudad. En el ámbito vocal, hace falta para el personaje un barítono firme, con registros igualados, que no busque extremar la potencia, sino afirmarse en un centro seguro y bien timbrado. Pushkin y Chaikovsky lo describen como bastante insensible. No cabe esperar en su canto, pues, grandes expansiones emocionales, porque Eugenio rara vez las tiene. Aunque alguna hay, especialmente al final.

Pero antes de eso, dejemos que sea el propio Pushkin quien hable sobre Eugenio. (sucintamente, porque es imposible reproducir en estas notas todas sus chanzas).

(...) *Onegin era, según la opinión de muchos –jueces seguros y severos–, un joven erudito, pero pedante. Poseía el afortunado talento de saber hablar superficialmente de todos los temas, con el aire docto del conocedor, de guardar silencio en una conversación seria, y de despertar la sonrisa de las damas con el fuego de inesperados epigramas (...)*

(...) *No tenía suficiente interés para rebuscar en el polvo cronológico la historia de la tierra; pero se sabía de memoria todas las anécdotas, desde los tiempos de Rómulo hasta nuestros días (...)*

(...) *Hoy en día el latín no está de moda; pero, a decir verdad, él sabía lo bastante de este idioma para poder descifrar los epígrafes, hablar de Juvenal, poner un “vale” al final de una carta, y recitar sin dificultad dos o tres versos de La Eneida (...)*

(...) ¡Qué bien conoció a las mujeres! Muy pronto supo fingir, ocultar la esperanza y los celos, desengañar, persuadir, mostrarse sombrío (...) ¡Con qué languidez callaba! ¡Qué fogosa elocuencia! En las cartas de amor ¡qué deliciosas negligencias! (...)

(...) Todos hemos estudiado poco y de cualquier manera; así que, gracias a Dios, en nuestro país no es difícil sobresalir en educación (...)

TATIANA Y OLGA

En cuanto a Tatiana, la famosa escena de la carta permite captar su carácter apasionado, junto a una personalidad todavía inestable. Cree haber encontrado en Eugenio al hombre ideal, aunque acaba de conocerlo. Y se atreve a decírselo, en una carta que escribe esa misma noche. Chaikovsky diseña para Tatiana un acompañamiento orquestal emocionalmente rico y eficaz, que expresa el sentir de una chica muy joven, casi una adolescente, con sus miedos, inquietudes e inseguridad. Tania quiere a Eugenio y desea decírselo. Tales iniciativas, partiendo de una mujer, no estaban bien vistas. Pero eso no llega a frenarla. Y entrega la carta. Al día siguiente todo se aclara. Porque Oneguín ya la ha rechazado.

Tatiana requiere una voz con abundantes recursos. Para modular, tanto la inseguridad como la resistencia de una jovencita agitada por los nervios y enardecida por su primer amor. Suele encargarse este papel a sopranos líricas, dotadas de belleza vocal y soltura en los matices agógicos y dinámicos. No parece necesario un volumen espectacular, aunque una soprano *spinto* o *lírico-spinto* se lo pueda permitir. Conviene a su canto un cierto grado de discreción, que sólo al final disminuye. Porque discreto es el carácter de Tatiana. Y en el canto lucirá la técnica para dibujarlo bien: medias voces, silencios tensos, reguladores impecables, frases entrecortadas cuando son necesarias, fluidez en el paso... en fin, un buen pertrecho de sabiduría canora.

Olga, la novia de Lenski, sólo quiere cantar, bailar y divertirse. Convendría una mezzosoprano de timbre oscuro, para que su voz contraste con la de Tatiana, sobre todo en los dúos y números de conjunto, ampliando con ello el colorido general.

LENSKI

Lenski es poeta. Y Olga su obsesión. Son ellos los que, por decisiones inmaduras, desencadenan un drama lamentable. Lenski exige un duelo a muerte con Oneguín... porque éste ha bailado varias veces con Olga... Poco antes, Olga no renuncia al baile con Oneguín... porque está harta de los celos de Lenski...: historias tontas de adolescentes, en fin. Pero en esta ocasión acaban con la muerte de un muchacho a manos de Eugenio, que no ha sabido rechazar el reto al duelo... por miedo a

parecer un cobarde. Aunque es cierto que lo acepta de mala gana, y no sólo por el miedo a morir. También por lo absurdo de matar.

La juventud de la pareja, la presencia inesperada de la muerte en un festejo familiar, el paisaje helado que rodea a los contendientes, y el sinsentido de una tragedia que nadie presagiaba, envuelven la escena del duelo en una atmósfera fría y doliente. Acompañada, además, por la serena belleza del aria de Lenski: "¿Adónde, adónde habéis ido, dorados días de mi primavera?"

La voz usual para el papel de Lenski es la de un tenor *lírico-spinto*, con mayor proyección que la del lírico puro. Gustaría que fuese clara y luminosa, de *fiato* firme, y que luciera un fraseo cuidadoso. En el ámbito expresivo ha de compaginar el añorante recuerdo de una juventud feliz –que ha terminado de golpe– con la amenaza de la muerte, muy presente en un duelo a punto de comenzar. Se le exige mucho, sí... pero la partitura es tan sugerente que suele espolear a los cantantes. Lenski desgrana la página mientras espera a Oneguín. Canta solo, plantado sobre la nieve, un aria de inspirada gracia melódica. Y que revela su inquietud cuando se pregunta, repetidamente, "dónde está mi dorada juventud" (Lenski tiene 18 años).

Al llegar Eugenio, el ritual comienza: los padrinos reparten las pistolas, Oneguín dispara [la música es estremecedora]. Lenski cae sobre la nieve.

Y muere allí.

Cuando llega la noticia a casa de los Lárina, nadie entiende nada.

CHAIKOVSKI Y EL DESTINO

Tatiana y Eugenio pasan tiempo sin verse, hasta que se encuentran –casualmente– en San Petersburgo. Tatiana vive ahora allí. Casada, desde hace dos años, con el príncipe Gremin, bastante mayor que ella. ¿De nuevo interviene el destino? ¿Han obligado a Tania a casarse, tal como sucedió con su madre y la vieja niñera?... Nada se refiere en el texto, ni siquiera si disgustó a la joven. Sólo adivinamos al *fatum* mostrando su rigor.

Lo cierto es que Tatiana está casada y se ha convertido en una gran dama. Sin embargo, guarda dentro de sí la huella del primer amor. Porque su carácter resistente, aun siendo tenue y delicado, cobija con firmeza sus emociones.

Pero tampoco se ha tambaleado la fidelidad a Gremin, su esposo. Éste le explica a Eugenio, con vigor, ternura y elegancia, la felicidad que le ha proporcionado su enlace con una joven, con la joven Tatiana. Lo hace en un aria para bajo que exige una zona grave consistente, de proyección correcta y fraseo cálido. Tatiana, por su parte, quiere ser fiel a Gremin y lo consigue. A pesar de que Oneguín, en un trayecto vital cada vez más quebrado, está ya harto de su soledad, y le lanza tentadoras propuestas. La resistencia de Tatiana vuelve a ser firme. Eugenio y ella comparten, por primera vez, amor y deseo. El canto de ambos se hace más apasionado y expresivo. Sin embargo, aun confesando que lo quiere... Tania dice que no se irá con él. Y se marcha para siempre.

El tema en sol menor que inicia el preludio, y que se retorna varias veces ¿corroboraba ese tenue –pero firme– carácter de Tatiana? ¿O también, por influjo de Chaikovsky, alude a un destino inexorable? ¿Se proyectan viejas sombras del *fatum* romano sobre unos personajes del XIX? ¿O, quizás, las experiencias personales del compositor han convertido el destino en una obsesión?

Tania, más madura ya, hubiera podido ser la figura donde Eugenio Oneguín podría mirarse y reconvertirse, eliminando el eterno aburrimiento que, desde siempre, le desazonaba.

Pero no sucedió así.

Timur Zangiev

Direcció musical
Dirección musical

Timur Zangiev s'ha llaurat el reconeixement internacional per la seua "tècnica implacable, rigor estilístic i exquisida sensibilitat interpretativa". En la temporada 2025-2026 torna a la Staatsoper de Viena (*Eugenio Oneguín*, *Iolanta*) i debuta al Metropolitan de Nova York (*Eugenio Oneguín*), Staatsoper d'Hamburg (*La dama de piques*) i Staatsoper de Berlín (*Khovànsxina*). En temporades recents ha dirigit a La Scala de Milà (*Eugenio Oneguín*, *La dama de piques* i *Romeu i Julieta* de Prokófiev), la Bayerische Staatsoper (*Eugenio Oneguín*), la Semperoper de Dresden (*Otello*), l'Òpera de Zuric (*Roméo et Juliette*), La Monnaie (*El conte del tsar Saltan*), el Teatre Bolxoi (*Sadkó*) i el Festival de Salzburg (*El jugador* de Prokófiev). Els seus pròxims compromisos inclouen debuts a l'Òpera de París, Òpera de Lió, Grand Théâtre de Ginebra i noves visites a les Staatsoper de Viena i Munic, entre altres compromisos.

Timur Zangiev se ha labrado el reconocimiento internacional por su "técnica implacable, rigor estilístico y exquisita sensibilidad interpretativa". En la temporada 2025-2026 regresa a la Staatsoper de Viena (*Eugenio Oneguín*, *Iolanta*) y debuta en el Metropolitan de Nueva York (*Eugenio Oneguín*), Staatsoper de Hamburgo (*La dama de picas*) y Staatsoper de Berlín (*Jovánschina*). En temporadas recientes ha dirigido en La Scala de Milán (*Eugenio Oneguín*, *La dama de picas* y *Romeo y Julieta* de Prokófiev), la Bayerische Staatsoper (*Eugenio Oneguín*), la Semperoper de Dresde (*Otello*), la Ópera de Zúrich (*Roméo et Juliette*), La Monnaie (*El cuento del zar Saltán*), el Teatro Bolshói (*Sadko*) y el Festival de Salzburgo (*El jugador* de Prokófiev). Sus próximos compromisos incluyen debuts en la Ópera de París, Ópera de Lyon, Grand Théâtre de Ginebra y nuevas visitas a las Staatsoper de Viena y Múnich, entre otros compromisos.

Laurent Pelly

Direcció d'escena i vestuari
Dirección de escena
y vestuario

©SimonVanRompay

Laurent Pelly, director i dissenyador de vestuari francès, ha dirigit als principals escenaris del món, on ha creat també el vestuari i, de vegades, l'escenografia. Especialista en repertori francès i italià, aborda a més obres russes i txeques. En la temporada 2025-2026 dirigix *Robinson Crusoe* (Théâtre des Champs Élysées) i *Ariadne auf Naxos* (Glyndebourne), així com reposicions d'*Eugenio Oneguín* (València), *Falstaff* (Brussel·les), *A Midsummer Night's Dream* (Sevilla) o *La fille du régiment* (Milà, Nova York i Londres). Entre els seus èxits recents destaquen *Die Meistersinger von Nürnberg* (Teatro Real i Copenhaguen, premi Ópera XXI), *Il turco in Italia* (Lió, Tòquio), *La Périhole* (Champs Élysées), *Lakmé* (Opéra-Comique) i *La voix humaine/Les mamelles de Tirésias* (Glyndebourne). Com a director teatral, va ser responsable del Théâtre national de Toulouse. Recentment ha dirigit *Harvey*, de Mary Chase, amb l'actor Jacques Gamblin.

Laurent Pelly, director y diseñador de vestuario francés, ha dirigido en los principales escenarios del mundo, creando también el vestuario y, a veces, la escenografía. Especialista en repertorio francés e italiano, aborda además obras rusas y checas. En la temporada 2025-2026 dirige *Robinson Crusoe* (Théâtre des Champs Élysées) y *Ariadne auf Naxos* (Glyndebourne), así como reposiciones de *Eugenio Oneguín* (Valencia), *Falstaff* (Bruselas), *A Midsummer Night's Dream* (Sevilla) o *La fille du régiment* (Milán, Nueva York y Londres). Entre sus éxitos recientes destacan *Die Meistersinger von Nürnberg* (Teatro Real y Copenhague, premio Ópera XXI), *Il turco in Italia* (Lyon, Tokio), *La Périhole* (Champs Élysées), *Lakmé* (Opéra-Comique) y *La voix humaine/Les mamelles de Tirésias* (Glyndebourne). Como director teatral, fue responsable del Théâtre national de Toulouse. Recientemente ha dirigido *Harvey*, de Mary Chase, con el actor Jacques Gamblin.

Massimo Troncanetti

Escenografia
Escenografia

L'escenògraf italià Massimo Troncanetti va estudiar a la Universitat Sapienza de Roma i posteriorment amb l'artista Alfredo Pirri. El seu interès per l'art contemporani el va impulsar cap a la performance i l'exploració de l'espai escènic, i va ser cofundador de la companyia teatral Muta Imago, guanyadora de nombrosos premis. La seua primera trobada amb Laurent Pelly, al Théâtre des Champs Élysées, va donar lloc a col·laboracions en *A Midsummer Night's Dream* (Lilla, Seiji Ozawa Festival Matsumoto), *Eugenio Onegin* (La Monnaie, Royal Danish Opera), *L'Opéra Seria* (Teatro alla Scala, Theater an der Wien) i *Gypsy* (Philharmonie de Paris) i, pròximament, *Ariadne auf Naxos* per al Festival de Glyndebourne. També ha col·laborat estretament amb Giorgio Barberio Corsetti en produccions per als teatres Comédie-Française i Châtelet de París i l'Òpera de Roma.

El escenógrafo italiano Massimo Troncanetti estudió en la Universidad La Sapienza de Roma y posteriormente con el artista Alfredo Pirri. Su interés por el arte contemporáneo lo impulsó a la performance y la exploración del espacio escénico, cofundando la compañía teatral Muta Imago, ganadora de numerosos premios. Su primer encuentro con Laurent Pelly, en el Théâtre des Champs Élysées, dio lugar a colaboraciones en *A Midsummer Night's Dream* (Lille, Seiji Ozawa Festival Matsumoto), *Eugenio Onegin* (La Monnaie, Royal Danish Opera), *L'Opéra Seria* (Teatro alla Scala, Theater an der Wien) y *Gypsy* (Philharmonie de Paris) y, próximamente, *Ariadne auf Naxos* para el Festival de Glyndebourne. También ha colaborado estrechamente con Giorgio Barberio Corsetti en producciones para los teatros Comédie-Française y Châtelet de París y la Ópera de Roma.

Jean-Jacques Delmotte

Col·laborador de vestuari
Colaborador de vestuario

©Jean-Jacques Delmotte

Parisienc. Va estudiar arquitectura a l'Escola de Belles Arts de París i moda a La Chambre Syndicale de la Couture Parisienne. Dissenya vestuari per a teatre, dansa contemporània i òpera. Des de fa més de 20 anys, col·labora estretament amb Laurent Pelly com a cocreador de vestuari de més de 25 noves produccions, les més recents de les quals són la premiada *Die Meistersinger von Nürnberg*, *Eugenio Onegin* i *Il turco in Italia*. També dissenya per a directors com Yves Lenoir, Julien Chavaz i Timothy Sheader. Entre els seus últims treballs figuren *Clivia* a l'Stadttheater de Magdeburg, *Rigoletto* a la Irish National Opera, *Die tote Stadt* a la Korea National Opera amb Julien Chavaz, *Macbeth* al TOBS Stadttheater Biel amb Yves Lenoir, i *Don Pasquale* a l'Opéra National de Lorraine amb Timothy Sheader.

Parisino. Estudió arquitectura en la Escuela de Bellas Artes de París y moda en La Chambre Syndicale de la Couture Parisienne. Diseña vestuario para teatro, danza contemporánea y ópera. Desde hace más de 20 años, colabora estrechamente con Laurent Pelly como co-creador de vestuario de más de 25 nuevas producciones, siendo las más recientes la premiada *Die Meistersinger von Nürnberg*, *Eugenio Onegin* e *Il turco in Italia*. También diseña para directores como Yves Lenoir, Julien Chavaz y Timothy Sheader. Entre sus últimos trabajos figuran *Clivia* en el Stadttheater de Magdeburgo, *Rigoletto* en la Irish National Opera, *Die tote Stadt* en la Korea National Opera con Julien Chavaz, *Macbeth* en el TOBS Stadttheater Biel con Yves Lenoir, y *Don Pasquale* en la Opéra National de Lorraine con Timothy Sheader.

Marco Giusti

Il·luminació | Iluminación

Natural de Moruzzo (Itàlia), Marco Giusti es va graduar en direcció teatral a Milà. La seua formació en disseny d'il·luminació va tindre lloc sota la guia del pintor i dissenyador d'il·luminació Gabriele Amadori. En els últims anys ha dissenyat

la il·luminació per a teatres com el Châtelet de París, Real de Madrid, Nacional d'Estrasburg, Maggio Musicale Fiorentino, St. Gallen, San Carlo de Nàpols, La Monnaie de Brussel·les, Grand Théâtre de Ginebra, a més del Festival d'Avinyó, Royal Danish Opera, Opéra-Comique, Comédie-Française i les òperes de Lausana, París i Roma. Col·labora com a consultor d'il·luminació amb estudis d'arquitectura i artistes com Romeo Castellucci, Giorgio Barberio Corsetti, Adriano Sinivia, Charles Berling, Fabio Cherstich, Lorenzo Amato, Elena Barbalich, Alessandra Talevi, Laurent Pelly i Silvia Costa.

Natural de Moruzzo (Italia), Marco Giusti se graduó en dirección teatral en Milán. Su formación en diseño de iluminación tuvo lugar bajo la guía del pintor y diseñador de iluminación Gabriele Amadori. En los últimos años ha diseñado la iluminación para teatros como el Châtelet de París, Real de Madrid, Nacional de Estrasburgo, Maggio Musicale Fiorentino, St. Gallen, San Carlo de Nápoles, La Monnaie de Bruselas, Grand Théâtre de Ginebra, además del Festival de Aviñón, Royal Danish Opera, Opéra-Comique, Comédie-Française y las óperas de Lausana, París y Roma. Colabora como consultor de iluminación con estudios de arquitectura y artistas como Romeo Castellucci, Giorgio Barberio Corsetti, Adriano Sinivia, Charles Berling, Fabio Cherstich, Lorenzo Amato, Elena Barbalich, Alessandra Talevi, Laurent Pelly y Silvia Costa.

Lionel Hoche

Coreografia | Coreografía

Va estudiar a l'Escola de Dansa de l'Òpera de París. El 1983 es va incorporar al Nederlands Dans Theater, dirigit per Jiří Kylián. El 1988 va firmar la seua primera coreografia, *U should have left the light on*, i l'any següent es va unir a la companyia de Daniel Larrieu. El 1992 funda la companyia MéMÉ BaNjO i presenta *Prière de tenir la main courante* al Festival de Dansa de Cannes. Des d'aleshores, ha realitzat un centenar de peces per a una trentena de companyies, entre elles el Nederlands Dans Theater, Ballet de l'Òpera de Lió, els Ballets de Monte-Carlo i la Batsheva Dance Company. El 2000 va crear *Yamm* per al Ballet Nacional de l'Òpera de París. Entre les seues produccions en òpera destaquen *Eugenio Onegin*, *El gall d'or* (La Monnaie) o *Robert le Diable* (Covent Garden). Lionel Hoche és chevalier dans l'ordre des Arts et des Lettres.

Estudió en la Escuela de Danza de la Ópera de París. En 1983 se incorporó al Nederlands Dans Theater, dirigido por Jiří Kylián. En 1988 firmó su primera coreografía, *U should have left the light on*, y al año siguiente se unió a la compañía de Daniel Larrieu. En 1992 funda la compañía MéMÉ BaNjO y presenta *Prière de tenir la main courante* en el Festival de Danza de Cannes. Desde entonces, ha realizado un centenar de piezas para una treintena de compañías, entre ellas el Nederlands Dans Theater, Ballet de la Ópera de Lyon, los Ballets de Monte-Carlo y la Batsheva Dance Company. En 2000 creó *Yamm* para el Ballet Nacional de la Ópera de París. Entre sus producciones en ópera destacan *Eugenio Onegin*, *El gallo de oro* (La Monnaie) o *Robert le Diable* (Covent Garden). Lionel Hoche es chevalier dans l'ordre des Arts et des Lettres.

Alison Kettlewell

Làrina

Alison Kettlewell va nèixer a Taunton (Regne Unit) i es va llicenciar en art dramàtic abans d'estudiar cant al Royal Northern i al curs d'òpera del Royal College of Music. Va ser guanyadora del Concurs AsLiCo per a Jòvens Cantants d'Òpera d'Europa i finalista en els Premis Kathleen Ferrier. Els seus papers operístics inclouen Làrina en *Eugenio Onegin* (Covent Garden, Scottish Opera), Rossweisse en *Die Walküre* (Covent Garden), La Frugola en *Il trittico* (Welsh National Opera), Little Buttercup en *HMS Pinafore* (English National Opera), Kabanicha en *Káťa Kabanová* (Glyndebourne), Venus en *Tannhäuser*, així com Fricka i Waltraute en *Der Ring des Nibelungen* (Longborough Festival Opera). També ha encarnat Siegrune en *Die Walküre* amb la Hallé Orchestra dirigida per Sir Mark Elder, interpretació que va ser gravada.

Alison Kettlewell nació en Taunton (Reino Unido) y se licenció en arte dramático antes de estudiar canto en el Royal Northern y en el curso de ópera del Royal College of Music. Fue ganadora del Concurso AsLiCo para Jóvenes Cantantes de Ópera de Europa y finalista en los Premios Kathleen Ferrier. Sus roles operísticos incluyen Làrina en *Eugenio Onegin* (Covent Garden, Scottish Opera), Rossweisse en *Die Walküre* (Covent Garden), La Frugola en *Il trittico* (Welsh National Opera), Little Buttercup en *HMS Pinafore* (English National Opera), Kabanicha en *Káťa Kabanová* (Glyndebourne), Venus en *Tannhäuser*, así como Fricka y Waltraute en *Der Ring des Nibelungen* (Longborough Festival Opera). También ha encarnado a Siegrune en *Die Walküre* con la Hallé Orchestra dirigida por Sir Mark Elder, interpretación que fue grabada.

Corinne Winters

Tatiana

Recentment reconeguda com a millor cantant femenina de 2024 pels Oper! Awards, la soprano de trajectòria internacional Corinne Winters ha interpretat més de trenta papers protagonistes als principals teatres. La temporada 2025-2026 de l'artista inclou diversos debuts, començant amb la Houston Grand Opera, on encarna les tres heroïnes d'*Il trittico* de Puccini, seguida de *Madama Butterfly* a la Staatsoper de Berlín, Nedda en *Pagliacci* amb el Maggio Musicale Fiorentino i un programa doble amb *Suor Angelica* i *La mort de Cléopâtre* de Berlioz per al Tiroler Festspiele Erl, amb una nova producció de Deborah Warner. També torna al Grand Théâtre de Ginebra, amb una nova producció de *Madama Butterfly* dirigida per Barbora Horáková Joly, i al Palau de les Arts després de la seua exitosa *Jenůfa* el 2023.

Recientemente reconocida como Mejor Cantante Femenina de 2024 por los Oper! Awards, la soprano de trayectoria internacional Corinne Winters ha interpretado más de treinta papeles protagonistas en los principales teatros. La temporada 2025-2026 de la artista incluye varios debuts, comenzando con la Houston Grand Opera, donde encarna a las tres heroínas de *Il trittico* de Puccini, seguida de *Madama Butterfly* en la Staatsoper de Berlín, Nedda en *Pagliacci* con el Maggio Musicale Fiorentino y un programa doble con *Suor Angelica* y *La mort de Cléopâtre* de Berlioz para el Tiroler Festspiele Erl, con una nueva producción de Deborah Warner. También regresa al Grand Théâtre de Ginebra, con una nueva producción de *Madama Butterfly* dirigida por Barbora Horáková Joly, y al Palau de Les Arts tras su exitosa *Jenůfa* en 2023.

©Liliya Namisnyk

Ksenia Dudnikova

Olga

© Kristina Kalinina

Nascuda a Andijon (Uzbekistan), Ksenia Dudnikova ha actuat en els teatres més importants en les últimes temporades: Covent Garden, Semperoper de Dresden, Grand Théâtre de Ginebra, La Monnaie, Liceu, Bolxoi i Mariïnski, a més de les òperes de París, Stuttgart i Zuric. També participa en festivals com el Maggio Musicale Fiorentino, Arena di Verona, Salzburg o el de Música Sacra de Riga. Ha cantat sota la batuta de Lorenzo Viotti, Timur Zangiev, Daniel Oren, Gennady Rozhdestvensky, Tugan Sokhiev, Vladimir Jurowski, Mariss Jansons i Valery Gergiev, entre d'altres, i al costat de directors d'escena com Hugo de Ana, Lotte de Beer, Barrie Kosky, Andreas Kriegenburg o Dmitri Tcherniakov. Va ser nominada en tres ocasions als premis russos Màscara d'Or per les seues interpretacions d'Amneris, Carmen i Marguerite (*La damnation de Faust*).

Nacida en Andiján (Uzbekistán), Ksenia Dudnikova ha actuado en los teatros más importantes en las últimas temporadas: Covent Garden, Semperoper de Dresde, Grand Théâtre de Ginebra, La Monnaie, Liceu, Bolshói y Mariinski, además de las óperas de París, Stuttgart y Zúrich. También participa en festivales como el Maggio Musicale Fiorentino, Arena di Verona, Salzburgo o el de Música Sacra de Riga. Ha cantado bajo la batuta de Lorenzo Viotti, Timur Zangiev, Daniel Oren, Gennady Rozhdestvensky, Tugan Sokhiev, Vladimir Jurowski, Mariss Jansons y Valery Gergiev, entre otros, y junto a directores de escena como Hugo de Ana, Lotte de Beer, Barrie Kosky, Andreas Kriegenburg o Dmitri Tcherniakov. Fue nominada en tres ocasiones a los premios rusos Máscara de Oro por sus interpretaciones de Amneris, Carmen y Marguerite (*La damnation de Faust*).

Margarita Nekrasova

Filippievna

Margarita Nekrasova, mezzosoprano russa i Artista d'honor de Rússia, és solista del Teatre Novaya Opera de Moscou des de 1994. Actua als principals teatres i festivals internacionals, com el Festival de Salzburg, Komische Oper de Berlín, Teatro Real, Liceu, Staatsoper de Berlín, Maggio Musicale Fiorentino, Ais de Provença i Arena di Verona. Entre els seus papers més destacats figuren Amneris (*Aida*), Ulrica (*Un ballo in maschera*), Lyubasha i Marfa (*La novia del tsar*), Azucena (*Il trovatore*), Herodias (*Salome*) i Filippievna. Ha col·laborat amb directors com Daniel Barenboim, Riccardo Muti, Mariss Jansons, Kent Nagano i Vladimir Jurowski. Guardonada en els concursos Glinka i Francisco Viñas, la seua discografia inclou gravacions al Carnegie Hall amb obres de Txaiovski i Rakhmàinov.

Margarita Nekrasova, mezzosoprano rusa y Artista de Honor de Rusia, es solista del Teatro Novaya Opera de Moscú desde 1994. Actúa en los principales teatros y festivales internacionales, como el Festival de Salzburgo, Komische Oper de Berlín, Teatro Real, Liceu, Staatsoper de Berlín, Maggio Musicale Fiorentino, Aix-en-Provence y Arena di Verona. Entre sus papeles más destacados figuran Amneris (*Aida*), Ulrica (*Un ballo in maschera*), Lyubasha y Marfa (*La novia del zar*), Azucena (*Il trovatore*), Herodias (*Salome*) y Filippievna. Ha colaborado con directores como Daniel Barenboim, Riccardo Muti, Mariss Jansons, Kent Nagano y Vladimir Jurowski. Galardonada en los concursos Glinka y Francisco Viñas, su discografía incluye grabaciones en el Carnegie Hall con obras de Chaikovski y Rajmáninov.

Mattia Olivieri

Eugenio Onegin

© Michele Monasta

Antic alumne del Centre de Perfeccionament, Mattia Olivieri va debutar el 2015 a La Scala com a Schaunard en *La bohème* dirigida per Gustavo Dudamel. Des d'aleshores, és invitat habitual del coliseu milanès: *Roméo et Juliette*, *Il turco in Italia*, *Pagliacci*, *Don Pasquale* o *Il barbiere di Siviglia*. Ha brillat especialment com a Figaro en *Il barbiere di Siviglia* (Viena, Berlín, París), Don Giovanni (Berlín, Palerm), Marcello en *La bohème* (Venècia, València, Amsterdam, Munic), Guglielmo (València, Florència, Roma), Enrico en *Lucia di Lammermoor* (París), Almaviva en *Le nozze di Figaro* (Florència, Londres), Escamillo (Florència, Nàpols) i Conte di Luna en *Il trovatore* (Venècia). El 2023 va debutar al Metropolitan amb *Florencia en el Amazonas*. Esta temporada canta *Lucia di Lammermoor* i *Don Giovanni* a Viena i debuta els papers d'Onegin a Les Arts i Francesco (*I masnadieri*) al Teatro Real.

Antiguo alumno del Centre de Perfeccionament, Mattia Olivieri debutó en 2015 en La Scala como Schaunard en *La bohème* dirigida por Gustavo Dudamel. Desde entonces, es invitado habitual del coliseo milanés: *Roméo et Juliette*, *Il turco in Italia*, *Pagliacci*, *Don Pasquale* o *Il barbiere di Siviglia*. Ha brillado especialmente como Figaro en *Il barbiere di Siviglia* (Viena, Berlín, París), Don Giovanni (Berlín, Palermo), Marcello en *La bohème* (Venecia, Valencia, Ámsterdam, Múnich), Guglielmo (Valencia, Florencia, Roma), Enrico en *Lucia di Lammermoor* (París), Almaviva en *Le nozze di Figaro* (Florencia, Londres), Escamillo (Florencia, Nápoles) y Conte di Luna en *Il trovatore* (Venecia). En 2023 debutó en el Metropolitan con *Florencia en el Amazonas*. Esta temporada canta *Lucia di Lammermoor* y *Don Giovanni* en Viena y debuta los papeles de Onegin en Les Arts y Francesco (*I masnadieri*) en el Teatro Real.

Iván Ayón-Rivas

Lenski

Iván Ayón Rivas ha estudiat amb personalitats de la lírica com Juan Diego Flórez, Ernesto Palacio o Luigi Alva. És guanyador de diversos concursos, com Operalia 2021. Entre els seus últims compromisos destaquen *Lucia di Lammermoor* a Gènova i Bolonya, *Mavra/Gianni Schicchi* i *La bohème* al Maggio Musicale Fiorentino, *Requiem* de Verdi a Marsella, *Rigoletto* a La Fenice, *Faust* a Palerm, *La traviata* i *I lombardi* al Teatro Real, *Ievgueni Onegin* i *Guillaume Tell* a Viena, *Macbeth* a La Scala, *Faust* i *Les contes d'Hoffmann* a La Fenice, *Falstaff* a París, *Rigoletto* a Florència amb Fabio Luisi i a Roma amb Daniele Gatti, *Don Pasquale* i *Gianni Schicchi* al Liceu, a més de *La traviata* a Venècia, Florència i Roma. Pròximament cantarà *Falstaff* a Viena, *Rigoletto* al Covent Garden i *La traviata* a La Scala. En Les Arts ha cantat *L'heure espagnole/Gianni Schicchi* i *Faust*.

Iván Ayón-Rivas ha estudiado con personalidades de la lírica como Juan Diego Flórez, Ernesto Palacio o Luigi Alva. Es ganador de diversos concursos, como Operalia 2021. Entre sus últimos compromisos destacan *Lucia di Lammermoor* en Génova y Bolonia, *Mavra/Gianni Schicchi* y *La bohème* en el Maggio Musicale Fiorentino, *Requiem* de Verdi en Marsella, *Rigoletto* en La Fenice de Venecia, *Faust* en Palermo, *La traviata* e *I lombardi* en el Teatro Real, *Ievgueni Onegin* y *Guillaume Tell* en Viena, *Macbeth* en La Scala, *Faust* y *Les contes d'Hoffmann* en La Fenice, *Falstaff* en París, *Rigoletto* en Florencia con Fabio Luisi y en Roma con Daniele Gatti, *Don Pasquale* y *Gianni Schicchi* en el Liceu, además de *La traviata* en Venecia, Florencia y Roma. Próximamente cantará *Falstaff* en Viena, *Rigoletto* en el Covent Garden y *La traviata* en La Scala. En Les Arts ha cantado *L'heure espagnole/Gianni Schicchi* y *Faust*.

Dmitry Korchak

Lenski

El tenor i director rus Dmitry Korchak és una de les veus més sol·licitades de la seua generació. Des que va guanyar el Concurs Viñas i va obtindre dos premis a Operalia, Korchak es va consolidar ràpidament en l'escena internacional. Entre els reptes de la temporada 2025-2026 destaquen *Lohengrin* i *La traviata* a l'Òpera de Roma, *Norma* a Parma, *Don Pasquale* a l'Òpera de Viena, *Lucrezia Borgia* a Lieja, *Il viaggio a Reims* (Libenskof) al Festival de Salzburg i *Stabat Mater* de Rossini a Pesaro, a més d'*I puritani* al Festival Bellini. En la temporada anterior va cantar *Rigoletto* a París i Viena, *Eugenio Onegin* a La Scala, *Norma* a la Staatsoper de Berlín i va tornar al Festival de Pesaro com a director de *L'italiana in Algeri*. En les Arts ha cantat en títols com *La Cenerentola*, *Eugenio Onegin*, *Die Zauberflöte* o *L'arbore di Diana*.

El tenor y director ruso Dmitry Korchak es una de las voces más solicitadas de su generación. Desde que ganara el Concurso Viñas y obtuviera dos premios en Operalia, Korchak se consolidó rápidamente en la escena internacional. Entre los hitos de la temporada 2025-2026 destacan *Lohengrin* y *La traviata* en la Ópera de Roma, *Norma* en Parma, *Don Pasquale* en la Ópera de Viena, *Lucrezia Borgia* en Lieja, *Il viaggio a Reims* (Libenskof) en el Festival de Salzburgo y *Stabat Mater* de Rossini en Pésaro, además de *I puritani* en el Festival Bellini. En la temporada anterior cantó *Rigoletto* en París y Viena, *Eugenio Onegin* en La Scala, *Norma* en la Staatsoper de Berlín y volvió al Festival de Pésaro como director de *L'italiana in Algeri*. En les Arts ha cantado en títulos como *La Cenerentola*, *Eugenio Onegin*, *Die Zauberflöte* o *L'arbore di Diana*.

© Rabovsky

Giorgi Manoshvili

Príncipe Gremin

El baix georgià Giorgi Manoshvili es va graduar al Conservatori estatal Vano Sarajishvili de Tbilisi. Els seus projectes més immediats inclouen *Carmen* a La Scala i al Covent Garden, *La bohème* al Metropolitan i al Covent Garden, *Medea* al Teatro San Carlo, *I masnadieri* a Marsella i *Requiem* de Verdi a l'Opernhaus de Zúric. Dels seus compromisos recents cal destacar, a l'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, *Tosca*, *Novena Sinfonia* i *Requiem* de Verdi (dirigit per Antonio Pappano, i en gira amb Daniel Harding a Granada i Sevilla), a més d'una Gala Rossini amb Cecilia Bartoli a Salzburg, *Semiramide* al Théâtre des Champs Elysées, *L'italiana in Algeri* i *Bianca e Falliero* a Pesaro, a més d'*Attila* a Nàpols i Parma, on també va participar en una Gala Verdi.

El bajo georgiano Giorgi Manoshvili se graduó en el Conservatorio Estatal Vano Sarajishvili de Tiflis. Sus proyectos más inmediatos incluyen *Carmen* en La Scala y en el Covent Garden, *La bohème* en el Metropolitan y el Covent Garden, *Medea* en el Teatro San Carlo, *I masnadieri* en Marsella y *Requiem* de Verdi en la Opernhaus de Zürich. De sus compromisos recientes cabe destacar, en la Accademia Nazionale di Santa Cecilia, *Tosca*, *Novena Sinfonia* y *Requiem* de Verdi (dirigido por Antonio Pappano, y en gira con Daniel Harding en Granada y Sevilla), además de una Gala Rossini con Cecilia Bartoli en Salzburgo, *Semiramide* en el Théâtre des Champs Elysées, *L'italiana in Algeri* y *Bianca e Falliero* en Pésaro, además de *Attila* en Nápoles y Parma, donde también participó en una Gala Verdi.

© Olivia Kahler

Xavier Galán

Un capità

Va cursar estudis al Conservatori de València i després a l'Accademia Verdiana del tenor Carlo Bergonzi a Busseto. Va ser membre fundador del cor de l'Orquestra Simfònica de Madrid i va participar en les temporades del Teatro Real entre 1999 i 2005. Com a solista, ha cantat en produccions dels teatres Liceu de Barcelona, Real i La Zarzuela de Madrid, Maestranza de Sevilla, Campoamor de Oviedo, Pérez Galdós de Las Palmas i Palau de les Arts, junt amb artistes com Montserrat Caballé, Leo Nucci, Plácido Domingo o Carlos Álvarez. Va interpretar Sancho Panza en l'estrena mundial de *Don Quijote* de Manuel García al Teatro Maestranza. Va participar en la inauguració de temporada del Teatro Colón de Buenos Aires amb *Le Grand Macabre*, amb el director d'escena Àlex Ollé. En l'actualitat forma part del Cor de la Generalitat Valenciana.

Cursó estudios en el Conservatorio de Valencia y después en la Accademia Verdiana del tenor Carlo Bergonzi en Busseto. Fue miembro fundador del coro de la Orquesta Sinfónica de Madrid participando en las temporadas del Teatro Real entre 1999 y 2005. Como solista, ha cantado en producciones de los teatros Liceu de Barcelona, Real y La Zarzuela de Madrid, Maestranza de Sevilla, Campoamor de Oviedo, Pérez Galdós de Las Palmas y Palau de les Arts, junto a artistas como Montserrat Caballé, Leo Nucci, Plácido Domingo o Carlos Álvarez. Interpretó a Sancho Panza en el estreno mundial de *Don Quijote* de Manuel García en el Teatro Maestranza. Participó en la inauguración de temporada del Teatro Colón de Buenos Aires con *Le Grand Macabre*, junto al regista Alex Ollé. En la actualidad forma parte del Cor de la Generalitat Valenciana.

Agshin Khudaverdiyev

Zaretski

El bariton azerbaidjanés Agshin Khudaverdiyev prossegueix la seua carrera ascendent mitjançant la participació en classes magistrals internacionals i amb l'obtenció de premis en reconeguts concursos vocals. Beneficiari de les beques "Nicola Canali" i "Ribighini", ha interpretat papers com Rodrigo en *Don Carlo* i Sciarrone en *Tosca*, al Teatre d'Òpera i Ballet Acadèmic Estatal d'Azerbaidjan. Després de ser admés a l'Accademia Rossiniana Alberto Zedda, va debutar el 2025 com a Lord Sidney en *Il viaggio a Reims* al prestigiós Festival de Pesaro. També va participar en la interpretació de la *Petite Messe Solennelle* a Montalcino. Futurs compromisos inclouen el Festival de Wexford. Actualment, perfecciona els estudis al Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts, sota la guia de la soprano Maria Bayo.

El barítono azerbaiyano Agshin Khudaverdiyev prosigue su carrera ascendente mediante su participación en clases magistrales internacionales y obteniendo premios en reconocidos concursos vocales. Beneficiario de las becas «Nicola Canali» y «Ribighini», ha interpretado roles como Rodrigo en *Don Carlo* y Sciarrone en *Tosca*, en el Teatro de Ópera y Ballet Académico Estatal de Azerbaiyán. Tras su admisión en la Accademia Rossiniana Alberto Zedda, debutó en 2025 como Lord Sidney en *Il viaggio a Reims* en el prestigioso Festival de Pésaro. También participó en la interpretación de la *Petite Messe Solennelle* en Montalcino. Sus futuros compromisos incluyen el Festival de Wexford. Actualmente, perfecciona sus estudios en el Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts, bajo la guía de la soprano Maria Bayo.

Mark Milhofer

Triquet

La carrera internacional del tenor britànic Mark Milhofer l'ha portat a destacats teatres d'òpera com els de Basilea, Berna, Ginebra, Graz, Salzburger Landestheater, La Fenice, San Carlo de Nàpols, Comunale de Bolonya, Massimo de Palerm, Lirico di Cagliari, a més de les òperes de Roma, Nancy i Rennes, o el Festival de Peralada. Entre els seus projectes més immediats destaquen *Il Giustino* (Amanzio) i *Idomeneo* (Arbace) amb la Barroca de Friburg, *Matthäus-Passion* amb les orquestres Netherlands Philharmonic i Rotterdam Philharmonic, *I Grotteschi* (Melancolia) a La Monnaie, *The Fairy Queen* al Festival de Savonlinna, *Candide* (Governor) al Theater an der Wien, *Johannes-Passion* a Dijon, *L'Orfeo* (Apollo) a Zuric, *L'incoronazione di Poppea* (Arnalta) al Liceu i *La Calisto* (Linfea) a la Bayerische Staatsoper.

La carrera internacional del tenor británico Mark Milhofer lo ha llevado a destacados teatros de ópera como los de Basilea, Berna, Ginebra, Graz, Salzburger Landestheater, La Fenice, San Carlo de Nápoles, Comunale de Bolonia, Massimo de Palermo, Lirico di Cagliari, además de las óperas de Roma, Nancy y Rennes, o el Festival de Peralada. Entre sus proyectos más inmediatos sobresalen *Il Giustino* (Amanzio) e *Idomeneo* (Arbace) con la Barroca de Friburgo, *Matthäus-Passion* con las orquestas Netherlands Philharmonic y Rotterdam Philharmonic, *I Grotteschi* (Melancolia) en La Monnaie, *The Fairy Queen* en el Festival de Savonlinna, *Candide* (Governor) en el Theater an der Wien, *Johannes-Passion* en Dijon, *L'Orfeo* (Apollo) en Zürich, *L'incoronazione di Poppea* (Arnalta) en el Liceu y *La Calisto* (Linfea) en la Bayerische Staatsoper.

Filipp Modestov

Capataz

© Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

Va nèixer a Krasnoïarsk (Sibèria). Va ser guanyador de la beca Dmitri Hvorostovsky i del concurs de música de cambra Elena Obratzsova a Sant Petersburg. Es va formar al màster de cant del Mozarteum de Salzburg, després de completar estudis de cant a l'Institut Estatal de Música A. G. Schnittke de Moscou. Va debutar com a Dona Cate en *Il campiello*, de Wolf-Ferrari, a la Universitat Mozarteum, i el 2023 va realitzar una estada al programa per a artistes joves de l'Accademia del Maggio Musicale Fiorentino, a més de participar en el projecte europeu *Opera out of Opera 2*. Ha oferit concerts al Festival La Voce a Bad Reichenhall, amb l'Orquestra Filharmònica de Sofia i un concert en memòria de Beniamino Gigli a Roma. Forma part del Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts, sota la guia de la soprano Maria Bayo.

Nació en Krasnoyarsk (Siberia). Fue ganador de la Beca Dmitri Hvorostovsky y del concurso de música de cámara Elena Obratzsova en San Petersburgo. Se formó en el máster de canto del Mozarteum de Salzburgo, tras completar estudios de canto en el Instituto Estatal de Música A. G. Schnittke de Moscú. Debutó como Dona Cate en *Il campiello*, de Wolf-Ferrari, en la Universidad Mozarteum, y en 2023 realizó una estancia en el programa para jóvenes de la Accademia del Maggio Musicale Fiorentino, además de participar en el proyecto europeo *Opera out of Opera 2*. Ha ofrecido conciertos en el Festival La Voce en Bad Reichenhall, con la Orquesta Filarmónica de Sofía y un concierto en memoria de Beniamino Gigli en Roma. Forma parte del Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts, bajo la guía de la soprano María Bayo.

Cor de la Generalitat Valenciana

Està reconegut com una de les millors agrupacions corals d'Espanya. Va ser creat en 1987 amb el nom de Cor de València i dirigit fins a 2024 per Francesc Perales. És el cor titular del Palau de les Arts al mateix temps que desenvolupa una constant activitat en els principals auditoris de la Comunitat Valenciana. Ha interpretat les grans obres del repertori simfònic coral i els principals títols del gènere líric, i freqüenta el repertori *a cappella*, amb especial atenció als compositors valencians. Ha cantat sota la direcció de Claudio Abbado, Roberto Abbado, Rinaldo Alessandrini, Fabio Biondi, Riccardo Chailly, Plácido Domingo, Manuel Galduf, Enrique García Asensio, Gustavo Gimeno, Valeri Guérguiev, Leopold Hager, Sir Neville Marriner, Lord Yehudi Menuhin, Marc Minkowski, Krzysztof Penderecki, Michel Plasson, Georges Prêtre, Helmuth Rilling, Guennadi Rojdestvenski, Mstislav Rostropóvich, Claudio Scimone o Alberto Zedda.

Ha estat guardonat amb la Medalla d'Honor del Festival Internacional de Música i Dansa de Granada, la Medalla Commemorativa del XXV Aniversari del Palau

de la Música de València, el premi Clar de Llums de la Universitat de València, l'Important de l'Editorial Premsa Valenciana, la Medalla al Mèrit en les Belles arts de la Reial Acadèmia de Belles arts de Sant Carles i recentment el Premi Honorífic de l'Associació Amics de l'òpera i les Arts de la Comunitat Valenciana. El Cor de la Generalitat depèn de l'Institut Valencià de Cultura. El seu director actual és Jordi Blanch Tordera.

Está reconocido como una de las mejores agrupaciones corales de España. Fue creado en 1987 con el nombre de Cor de València y dirigido hasta 2024 por Francesc Perales. Es el coro titular del Palau de les Arts, al tiempo que desarrolla una constante actividad en los principales auditorios de la Comunitat Valenciana. Ha interpretado las grandes obras del repertorio sinfónico coral y los principales títulos del género lírico, y frecuenta el repertorio a capella, con especial atención a los compositores valencianos. Ha cantado bajo la dirección de Claudio Abbado, Roberto Abbado, Rinaldo Alessandrini, Fabio Biondi, Riccardo Chailly, Plácido Domingo, Manuel Galduf, Enrique García Asensio, Gustavo Gimeno, Valeri Guérguiev, Leopold Hager, Sir Neville Marriner, Lord Yehudi Menuhin, Marc Minkowski, Krzysztof Penderecki, Michel Plasson, Georges Prêtre, Helmuth Rilling, Guennadi Rojdestvenski, Mstislav Rostropóvich, Claudio Scimone o Alberto Zedda.

Ha sido galardonado con la Medalla de Honor del Festival Internacional de Música y Danza de Granada, la Medalla Conmemorativa del XXV Aniversario del Palau de la Música de Valencia, el premio Clar de Llums de la Universitat de València, el Importante de la Editorial Premsa Valenciana, la Medalla al Mérito en las Bellas Artes de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos y recientemente el Premio Honorífico de la Asociación Amigos de la ópera y les Arts de la Comunidad Valenciana. El Cor de la Generalitat depende del Institut Valencià de Cultura. Su director actual es Jordi Blanch Tordera.

Cor de la Generalitat Valenciana

SOPRANOS

Carmen Avivar
Inmaculada Burriel
Mónica Bueno
Lourdes Castell
María José Cifre
Erika Escribá
Estrella Estévez
Dolores Lahuerta
Yolanda Marín
Arantxa Martínez*
Begoña Martínez-Arrazubi
Lourdes Martínez
Susana Martínez
Isabel Squarcia

MEZZOSOPRANOS

Maite Aguilera
Ana Bort
Carmen Bou
Marián Brizuela*
Pilar Esteban
Empar Llàcer
Adriana Mayer
Irene Medán
Susana Meliá
Alicia Merelo
Minerva Moliner
Diana Muñoz
Lucía Pitarch

TENORS | TENORES

Javier Aguilera
David Asín
Pedro Castro
Rafael Ferrando
Antonio Gómez
José Ángel González
Antonio Lozano
Tomás Martínez
Jesús Navarro
Tomás Puig
Jesús Rita
Josep Lluís Sanchis
Javier Tortosa*
José Javier Viudes

BAIXOS | BAJOS

Vicente Antequera
Bonifaci Carrillo
Juan Carlos Castillo
Ricardo Castelló
Xavier Galán
Salvador Giner
Luis Gonzalo
Lluís Martínez
José San Antonio
Vicente Soldevila
Manuel Torada
Luis Vicente*

Jordi Blanch Tordera, director
Mario Torres, assistent del director
Eduard Marquina, pianista

Jordi Blanch Tordera

Director del Cor

Natural de Quart de les Valls (1975), és titulat en direcció de cor, piano i composició. Va dirigir el cor Virelai de l'Escola Coral de Quart de Poblet durant vint anys, durant els quals va col·laborar amb mestres com Henrik Nánási, Nicola Luisotti i Lorin Maazel. A partir de 2016 es vincula al Cor de la Generalitat Valenciana com a director adjunt de Francesc Perales, i ha preparat títols com *Manon*, *Il trovatore*, *Madama Butterfly*, *La Cenerentola*, *Dialogues des Carmélites* o *Doña Francisquita*. En concert, sempre amb el Cor de la Generalitat, ha treballat la Petite Messe Solennelle a València i Bremen, amb Fabio Biondi i Europa Galante. Ha dirigit el cor de l'òpera de Białystok en la gravació de Macbeth realitzada per Fabio Biondi, a més dels cors de les òperes de Lausanne i La Monnaie de Brussel·les en diferents produccions. Des d'octubre del 2024 és el director del Cor de la Generalitat.

Natural de Quart de les Valls (1975), es titulado en dirección de coro, piano y composición. Dirigió el coro Virelai de la Escuela Coral de Quart de Poblet durante veinte años, en los que colaboró con maestros como Henrik Nánási, Nicola Luisotti y Lorin Maazel. A partir de 2016 se vincula al Cor de la Generalitat Valenciana como director adjunto de Francesc Perales, preparando títulos como *Manon*, *Il trovatore*, *Madama Butterfly*, *La Cenerentola*, *Dialogues des Carmélites* o *Doña Francisquita*. En concierto, siempre con el Cor de la Generalitat, ha trabajado la Petite Messe Solennelle en Valencia y Bremen, con Fabio Biondi y Europa Galante. Ha dirigido el coro de la ópera de Białystok en la grabación de Macbeth realizada por Fabio Biondi, además de los coros de las óperas de Lausanne y La Monnaie de Bruselas en diferentes producciones. Desde octubre del 2024 es el director del Cor de la Generalitat.

*Cap de corda

Orquestra de la Comunitat Valenciana

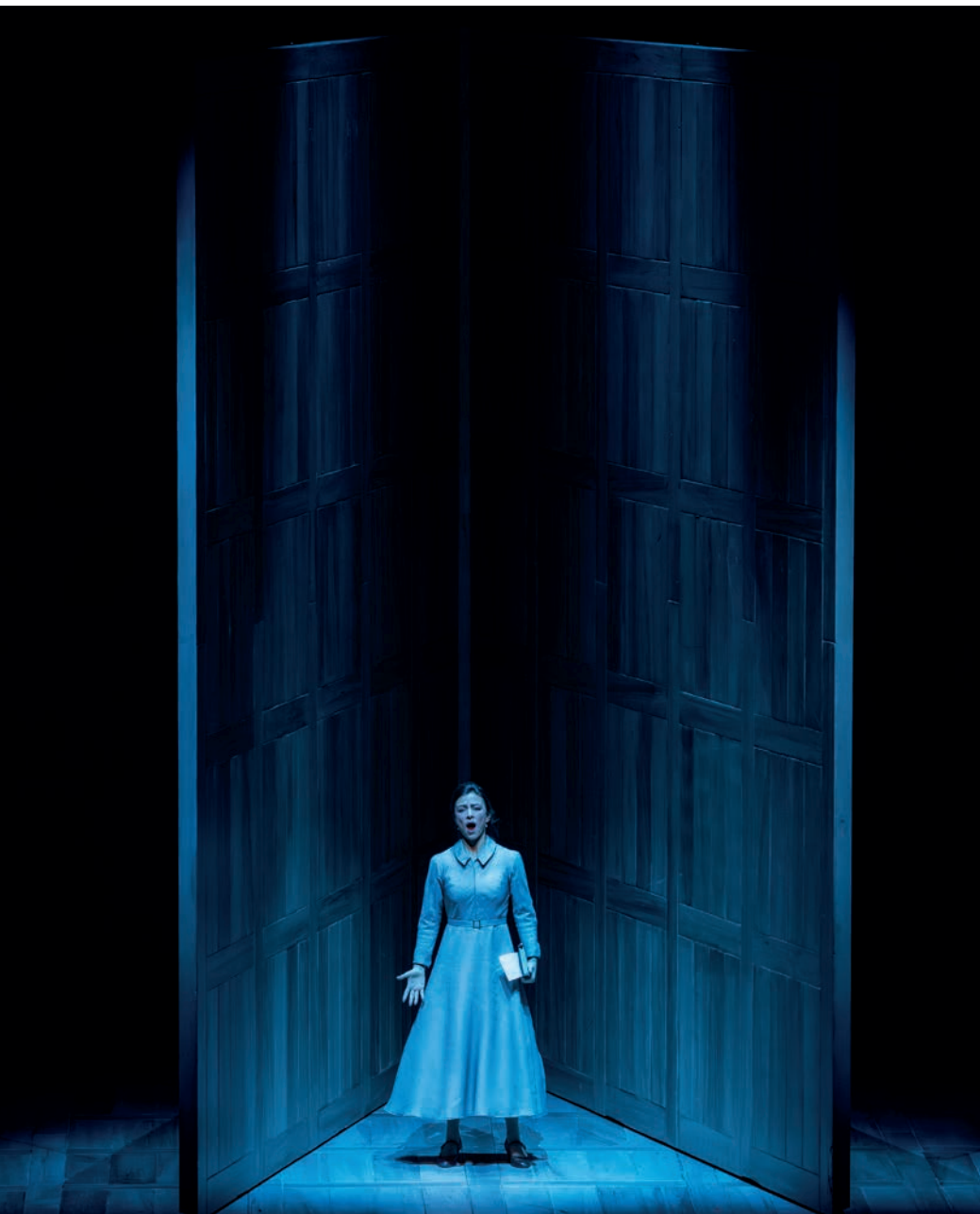
© Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

L'Orquestra de la Comunitat Valenciana (OCV) va ser fundada l'any 2006 per Lorin Maazel, el seu primer director musical. En poc de temps, la formació titular del Palau de les Arts s'ha llaurat un prestigi entre el públic i la crítica, i ha aconseguit un alt nivell artístic que la situa entre les millors orquestres d'Espanya i una de les més importants creades a Europa durant els últims anys. Este reconeixement s'ha forjat també gràcies a la presència de Zubin Mehta en les primeres temporades, sobretot amb el recordat *Anell wagnerià*, i a batutes de la talla de Riccardo Chailly, Valery Gergiev o Gianandrea Nosedà. Després del període fructífer dut a terme per l'estatunidenc James Gaffigan al capdavant de l'OCV, des de setembre de 2025 el prestigiós mestre britànic Sir Mark Elder és el director musical de la formació.

Elogiada per la qualitat dels seus músics i per ser un conjunt versàtil capaç d'interpretar amb admirable personalitat tant òpera com música líricosinfònica, l'OCV continua la seua trajectòria professional impulsada per primeres figures de la direcció orquestral, entre les quals hi ha Daniele Gatti, Fabio Luisi, Sir John Eliot Gardiner o Philippe Jordan, i amplia el seu repertori operístic de la mà de reconegudes batutes internacionals especialitzades en diferents estils, com Marc Albrecht, Maurizio Benini, Lorenzo Viotti, Riccardo Minasi i Marc Minkowski. A més, afaïança la col·laboració amb els principals directors espanyols que més projecció tenen fora de les nostres fronteres, entre ells Gustavo Gimeno, Pablo Heras-Casado, Juanjo Mena i Josep Pons.

La Orquestra de la Comunitat Valenciana (OCV) fue fundada en 2006 por Lorin Maazel, su primer director musical. En poco tiempo, la formación titular del Palau de les Arts se ha labrado un prestigio entre el público y la crítica, y ha alcanzado un alto nivel artístico que la sitúa entre las mejores orquestas de España y una de las más importantes creadas en Europa en los últimos años. Este reconocimiento se ha forjado también gracias a la presencia de Zubin Mehta en las primeras temporadas, sobre todo con el recordado *Anillo wagneriano*, y a batutas de la talla de Riccardo Chailly, Valery Gergiev o Gianandrea Nosedà. Tras el fructífero periodo desempeñado por el estadounidense James Gaffigan al frente de la OCV, desde septiembre de 2025 el prestigioso maestro británico Sir Mark Elder es el director musical de la formación.

Elogiada por la calidad de sus músicos y por ser un conjunto versátil capaz de interpretar con admirable personalidad tanto ópera como música lírico-sinfónica, la OCV prosigue su trayectoria profesional impulsada por primeras figuras de la dirección orquestral, entre ellas Daniele Gatti, Fabio Luisi, Sir John Eliot Gardiner o Philippe Jordan, y amplía su repertorio operístico de la mano de reconocidas batutas internacionales especializadas en diferentes estilos, como Marc Albrecht, Maurizio Benini, Lorenzo Viotti, Riccardo Minasi y Marc Minkowski. Además, afianza la colaboración con los principales directores españoles que más proyección tienen fuera de nuestras fronteras, entre ellos Gustavo Gimeno, Pablo Heras-Casado, Juanjo Mena y Josep Pons.

Orquestra de la Comunitat Valenciana

DIRECTOR MUSICAL

SIR MARK ELDER

VIOLINS PRIMERS

VIOLINES PRIMEROS

Roman Kholmatov, conc. ssoiat
Po-An Lin, ajuda de solista
Rasma Larsens, ajuda de solista*
Marija Nemanyté
Teresa Nikolova-Nolen
Joaena Hyewon Ryu
Mikhail Spivak
Roman Svirlov
Elena Trushkova
Beatrice Gagliu*
Irina Pakkanen*
Manuel Serrano*

VIOLINS SEGONS

VIOLINES SEGUNDOS

Anastasia Pylatyuk, solista
Ignacio Rodríguez, cosolista*
Anna Stepanenko, ajuda de solista
Dasha Dubrovina
Lelia Iancovici
Evgueni Moriatov
Inés Romaguera
Waldemar Kosmiejka*
Natalia Martínez*
Marie-Madeleine Orban*

VIOLES

VIOLAS

David Fons, solista*
Cristina Regojo, cosolista*
Javier Alejandro Cárdenas
Samuel Espinosa
Julia Hu
Ana Mba
Andrey Ovchinnikov
Liliana Catarina Fernandes*

VIOLONCELS

VIOLONCHELOS

Rafał Jezierski, cosolista
Arne Neckelmann, ajuda de solista
Alejandro Friedhoff
Estrella Guerrero
Uladzislau Trukhan
Saem Heo*
Paula Lavarías*
Alice Murray*

CONTRABAIXOS

CONTRABAJOS

Mihai Ichim, solista
Zoltan Dosa, ajuda de solista
Davide Vittone*
David Molina
Gianluca Tavaroli
Tarek Tebsamani*

ARPA

Noelia Cotuna, solista

FLAUTES

FLAUTAS

Magdalena Martínez, solista
Virginie Reibel, ajuda de solista

Flautí · Flautín · Piccolo

Virginie Reibel

OBOÉS

OBOES

Pierre Antoine Escoffier, solista
Ana Rivera, ajuda de solista

CLARINETS

CLARINETES

Tamás Massányi, cosolista
Francisco Javier Ros, ajuda de solista

FAGOTS

FAGOTES

Alba González, ajuda de solista
Javier Biosca

TROMPES

TROMPAS

Jesús Sánchez, cosolista
David Rosell, ajuda de solista
Miguel Martín
José Vicente Vila*

TROMPETES

TROMPETAS

Christian Ibáñez, cosolista
Josep Maria Olcina

TROMBONS

TROMBONES

Juan Manuel Real, solista
Ignacio Pérez, ajuda de solista
Murray Stenhouse*

TIMBAL

Raúl Camarasa, solista*

*Músic invitat

PRÒXIMES ACTIVITATS PRÓXIMAS ACTIVIDADES

LES ARTS ÉS DANSA

¡VIVA!-COMPAÑÍA MANUEL LIÑÁN

30 de gener
de 2026

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

SIR MARK ELDER

Berlioz: *L'enfance
du Christ*

7 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS BANDES

BANDES A LES ARTS

8 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS SARSUELA

UN MISTERIO DE SAINETE, O ZARZUELA A LA CAZUELA

19, 21, 22 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS PER A TOTS

BERKLEE A LES ARTS

26, 27 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS MÚSIQUES
VALENCIANES

LA MARIA

27 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS ÒPERA

GIULIO CESARE IN EGITTO

28 de febrer de 2026
4, 8, 11, 13 de març
de 2026

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

DIMA SLOBODENIOUK

Sibelius: *El cigne
de Tuonela*
Elgar: *Concert per
a violoncel*
Sibelius: *Sinfonia 1*

5 de març de 2026

LES ARTS ÉS MÚSIQUES
VALENCIANES

PAU ALABAJOS

6 de març
de 2026

LES ARTS ÉS MÚSIQUES
VALENCIANES

ANNA MILLO +PEP MIRABELL

7 de març
de 2026

LES ARTS ÉS MÚSIQUES
VALENCIANES

JONATAN PENALBA

13 de març
de 2026

LES ARTS ÉS MÚSIQUES
VALENCIANES

URBÀLIA RURANA

14 de març
de 2026

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

TEMPORADA
25/26

SIR MARK ELDER

Hector Berlioz
La infancia de Cristo

7 febrero 2026

PALAU DE LES ARTS
REINA SOFÍA

LES
ARTS
ÉS ÒPERA

TEMPORADA
25/26

GIULIO
CESARE
GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

DIRECCIÓN MUSICAL **Marc Minkowski**
DIRECCIÓN DE ESCENA **Vincent Boussard**

28 de febrero, 4, 8, 11, 13 de marzo de 2026

Producción de Oper Köln

PALAU DE LES ARTS
REINA SOFÍA

PATROCINIS | PATROCINIOS

TEMPORADA 2025 - 2026

La Fundación Palau de les Arts Reina Sofía muestra su agradecimiento

PARTNER TECNOLÓGICO

PATROCINADOR DE TEMPORADA

PROTECTOR

COLABORADORES PREMIUM

COLABORADORES

MECENAS

MECENAS DEL CENTRE DE PERFECCIONAMENT

INSTITUCIONES COLABORADORAS

ÒRGANS DE LES ARTS ÓRGANOS DE LES ARTS

DIRECCIÓ | DIRECCIÓN

DIRECTOR GENERAL

Jorge Culla Bayarri

DIRECTOR ARTÍSTIC

Jesús Iglesias Noriega

DIRECTOR MUSICAL

Sir Mark Elder

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

Molt Honorable Sr. Juan Francisco Pérez Llorca
President de la Generalitat Valenciana

PRESIDENT

Sr. Pablo Font de Mora Sainz

VICEPRESIDENTA

Honorable Sra. María del Carmen Ortí Ferre
Consellera d'Educació, Cultura i Universitats

SECRETÀRIA NO PATRONA

Sra. Ana Jiménez Moliner
Secretària general de la Fundació

VOCALS

Excel·lentíssim Sr. Jordi Martí Grau
Secretari d'Estat de Cultura

Il·lustríssima Sra. Paz Santa Cecilia Aristu
Directora general de l'INAEM del Ministeri de Cultura

Il·lustríssima Sra. Marta Alonso Rodríguez
Secretària autonòmica de Cultura

Il·lustríssim Sr. Eusebio Monzó Martínez
Secretari autonòmic d'Hisenda i Finançament

Il·lustríssim Sr. José Manuel Camarero Benítez
Secretari autonòmic de Turisme

Sr. Carlos Gracia Calandín
Subsecretari de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Sr. Miquel Nadal Tárrega
Director general de Cultura

Sra. María del Mar González Barranco
Directora general del Sector Públic

Sr. Álvaro López-Jamar Caballero
Director general de l'Institut Valencià de Cultura

Sra. Rosana Pastor Muñoz
Membre del Consell Valencià de Cultura

Sra. Susana Lloret Segura
Sr. Rafael Juan Fernández
Sra. Mónica de Quesada Herrero
Sra. Felisa Alcántara Barbany
Sr. Ignacio Ríos Navarro
Sr. Salvador Navarro Pradas

PATRÓ D'HONOR

Sr. Vicente Ruiz Baixauli

